

Moudrost pro spravedlivý život

Texty na tento týden

Ž 119,1–16; Ž 90; J 3,16; Ž 95,7–11; Ž 141 a Ž 128

Základní verš

„Nauč nás počítat naše dny, ať získáme moudrost srdce.“ (Ž 90,12)

Jak jsme poznali, Boží milost odpouští hříchy a tvoří nové srdce v kajícím hříšníkovi, který začal žít životem víry.

Boží slovo dává také pokyny pro spravedlivý život (Ž 119,9–16). Dodržování principů Božího zákona není v žádném případě zákonické dodržování pravidel. Jde spíše o důvěrný vztah s Bohem, který se promítá do života plného požehnání (Ž 119,1.2; Ž 128).

Ani život spravedlivého však není zbaven pokušení. Spravedlivý může být nejen pokoušen lstivou povahou hříchu (Ž 141,2–4), ale dokonce může tomuto pokušení i podlehnout. Bůh dopouští čas zkoušek, aby se projevila věrnost (nebo nevěrnost) jeho dětí. Pokud budou dbát na Boží pokyny a napomenutí, jejich víra se pročistí a posílí se důvěra v Hospodina. Moudrost pro spravedlivý život člověk získává také během života s Bohem, uprostřed pokušení a výzev. Prosba o to, aby nás Bůh naučil počítat naše dny, a my jsme tak získali moudrost srdce (Ž 90,12), odráží trvalé odhodlání žít životem naplněným věrností Hospodinu.

Osnova lekce

V této lekci se blíže podíváme na to, jakým způsobem žalmy představují skutečnou moudrost a moudrý život, k němuž jsou Boží děti pozvány. Jednotlivé pasáže ukáží nejen na zdroj moudrosti, ale také na výsledky a požehnání, které nám může přinést.

- Ž 119,10–12.161–168: Boží zákon jako moudrý průvodce na cestě (neděle)
- Ž 90,1–12: Moudrost a vědomí naší pomíjivosti (pondělí)
- Ž 81,7.8; 105,18.19: Životní zkoušky jako škola moudrosti (úterý)
- Ž 1,1; 141,3.4: Moudrost uprostřed pokušení (středa)
- Ž 1,1–3: Požehnání plynoucí z moudrého života (čtvrtek)

„TVOU ŘEČ UCHOVÁVÁM V SRDCI...“

¹⁰Dotazuji se na tvoji vůli celým srdcem, nedej, abych zbloudil od tvých přikázání. ¹¹Tvou řeč uchovávám v srdci, nechci proti tobě hřešit. ¹²Požehnán buď, Hospodine, vyučuj mě v tom, co nařizuješ. [...]

¹⁶¹Bez důvodů mě pronásledují velmožové, mé srdce má strach jen z tvého slova. ¹⁶²Veselím se z toho, co jsi řekl, jako ten, kdo našel velkou kořist. ¹⁶³Nenávidím klam, hnusí se mi, miluji tvůj Zákon. ¹⁶⁴Chválívám tě sedmkrát za den za tvé spravedlivé soudy. ¹⁶⁵Hojný pokoj mají ti, kdo milují tvůj Zákon, o nic neklopýtanou. ¹⁶⁶S nadějí vyhlížím tvoji spásu, Hospodine, a tvá přikázání plním. ¹⁶⁷Má duše se drží tvých svědectví, velice jsem si je zamiloval. ¹⁶⁸Tvých ustanovení a tvých svědectví se držím, máš před sebou všechny moje cesty. (Ž 119,10–12.161–168)

Osobní studium

Přečti si Ž 119,1–16.161–168. Jak bychom měli dodržovat Boží přikázání a jaká požehnání z toho plynou?

Bible představuje každodenní život víry jako pouť s Bohem po jeho cestě spravedlnosti. Život víry je posilován bezúhonným životem podle Hospodinova zákona (Ž 119,1) a cestou „ve světle tvé [Hospodinovy] tváře“ (Ž 89,16). V žádném případě se nejedná o dvě různé cesty. Chodit ve světle Boží tváře znamená žít podle Božího zákona. A podobně – jít životem, „jak učí Hospodinův zákon“, se týká i hledání Boha celým srdcem (Ž 119,1.2.10).

Být těmi, „jejichž cesta je bezúhonná“ (Ž 119,1), je další způsob, jakým žalmy popisují život spravedlivých. Bezúhonnost charakterizuje oběť „bez vady“, jen taková je vhodná pro Boha (Ex 12,5). Podobně život spravedlivého jednotlivce, který je živou obětí (Ř 12,1), má být neposkvrněný láskou k hříchu. Život oddaný Bohu je charakterizován jako rozumné, rozvážené počínání

či chození „bezúhonnou cestou“. Znamená to, že člověk v životě zaujme správný směr, který se líbí Bohu (Ž 101,2.6; viz také Ž 18,33).

Už jsme si řekli, že život podle Božích přikázání nemá nic společného se zákonickým dodržováním Božích pravidel. Naopak, spočívá v „rozumnosti“, díky které dokážeme pochopit a odlišit rozdíl mezi dobrem a zlem (Ž 111,10; viz také 1Pa 22,12). Týká se to celého našeho bytí, nejen vnějších činů. Být „bezúhonný“, dodržovat Boží přikázání a celým srdcem hledat Boha a jeho vůli, to jsou neoddělitelné životní postoje (Ž 119,1.2).

Boží přikázání jsou zjevením Boží vůle pro svět. Učí lidi, jak se mohou stát moudrými a jak mohou žít ve svobodě a pokoji (Ž 119,7–11.133). Žalmista se těší ze zákona, protože zákon ho ujišťuje o Boží věrnosti (Ž 119,77.174).

„Hojný pokoj mají ti, kdo milují tvůj Zákon, o nic neklopýtanou“ (Ž 119,165). „Klopýtnutí“ je obrazem morálního selhání. Jako svíce osvětluje žalmistovu cestu (Ž 119,105), tak nás Boží slovo chrání před pokušením a zablouděním (Ž 119,110).

Aplikace

Jak Kristus ukázal moc Božího slova ve svém životě (Mt 4,1–11)? Co se z toho můžeme naučit o síle, která vychází ze srdce člověka zaměřeného na zachování Božího zákona?

„NAUČ NÁS POČÍTAT NAŠE DNY“

¹Modlitba Mojžíše, muže Božího. Panovníku, u tebe jsme měli domov v každém pokolení! ²Než se hory zrodily, než vznikl svět a země, od věků na věky jsi ty, Bože. ³Ty člověka v prach obračíš, pravíš: „Zpět, synové Adamovi!“ ⁴Tisíc let je ve tvých očích jako včerejšek, jenž minul, jako jedna noční hlídka. ⁵Jako povodeň je smeteš, prchnou jako spánek, jsou jak tráva, která odkvétá hned ráno: ⁶rána rozkvetne a už odkvétá, večer uvadne a uschne. [...] ¹⁰Počet našich let je sedmdesát roků, jsme-li při síle, pak osmdesát, a mohou se pyšnit leda trápením a ničemnostmi; kvapem uplynou a v letu odcházíme. ¹¹Kdo zná sílu tvého hněvu, tvou prchlivost, jak by se tě nebál? ¹²Nauč nás počítat naše dny, ať získáme moudrost srdce. (Ž 90,1–12)

¹⁴On ví, že jsme jen stvoření, pamatuje, že jsme prach. ¹⁵Člověk, jehož dny jsou jako tráva, rozkvétá jak polní kvítí; ¹⁶sotva ho ovane vítr, už tu není, už se neobjeví na svém místě. (Ž 103,14–16)

Osobní studium

Jaký lidský problém popisují tyto texty? Jaký je tvůj postoj k tomuto problému?

Ž 90

Ž 102,12

Ž 103,14–16

Lidská existence poznamenaná hříchem je ve světle věčnosti jako pára. Tisíc let je v Božích očích „jako včerejšek, jenž minul, jako jedna noční hlídka“ (Ž 90,4). Ve srovnání s Božím časem lidský život doslova letí (Ž 90,10). I ti z nás, co jsou „při síle“, jsou přirovnáni ke křehkému polnímu kvítí (Ž 90,5,6; Ž 103,15,16). A už tak dost krátký život je většinou naplněn těžkou prací a zármutkem (Ž 90,10). Dokonce i lidé, kteří nevěří v Boha, jsou smutní a naříkají nad krátkostí života. Uvědomují si to zejména v kontrastu s věčností, kterou vnímají při pohledu na nekonečný vesmír, jenž bude existovat, i když oni tu už nebudou.

Žalm 90 staví lidskou tíseň tváří v tvář smrtelnosti do kontextu Boží péče o člověka, kterou projevuje jako jeho Stvořitel. U Hospodina měly „domov“ všechny generace lidí (Ž 90,1,2). Hebrejské slovo *ma'on* („příbytek“)

charakterizuje Hospodina jako útočiště nebo domov jeho lidu (Ž 91,9).

Bůh neprojevuje svůj spravedlivý hněv naplno a opakovaně nad námi rozprostírá svou milost. I proto máme vždy naději na ochranu, jestliže budeme činit pokání a získáme moudrost pro spravedlivý život.

Moudrost v Bibli zobrazuje nejen inteligenci, ale také úctu k Bohu. Potřebujeme získat moudrost, která spočívá ve schopnosti „počítat naše dny“ (Ž 90,12). Co to znamená? Pokud umíme spočítat naše dny, znamená to, že jejich počet je konečný, omezený. Moudrost spočívá v poznání této skutečnosti. Moudrý život znamená žít s vědomím pomíjivosti života. Toto poznání nás pak vede k víře a poslušnosti. Takovou moudrost můžeme získat jen pokáním (Ž 90,8,12) a přijetím Božích darů odpuštění, soucitu a milosrdenství (Ž 90,13,14).

Náš základní problém vyplývá z pádu do hříchu a z toho, co hřích v našem světě způsobil. Jeho ničivé účinky jsou patrné všude a v každém člověku.

Díky Ježíši však pro nás existuje řešení. Připravil cestu ven z naší lidské bída (J 1,29; J 3,14–21). Jinak bychom neměli naději.

Aplikace

Náš život plyne velmi rychle. Jaké zaslíbení máme v Ježíši v souvislosti s pomíjivostí našeho života? (Viz J 3,16.) Jakou naději bychom měli bez něho?

HOSPODINOVA ZKOUŠKA

⁸V soužení jsi volal a já jsem tě bránil, odpověděl jsem ti skryt v rachotu hromu, tam při Vodách sváru jsem tě zkoušel. ⁹Slyš, můj lide, svědčím proti tobě, kéž bys mě poslechl, Izraeli. (Ž 81,8.9)

¹⁸Sevěli mu nohy do okovů, do želez se dostal, ¹⁹až do chvíle, kdy došlo na jeho slovo, když řeč Hospodinoва ho protřibila. (Ž 105,18.19)

Osobní studium

Čeho se týkají Boží zkoušky?
Ž 81,8.9

Ž 95,7–11

Ž 105,17–22

Meriba byla místem, kde Izrael „zkoušel“ Boha tím, že zpochybňoval jeho věrnost a sílu postarat se o potřeby lidu (Ex 17,1–7; Ž 95,8.9). Žalm 81 představuje zajímavý zvrat a interpretuje tutéž událost jako čas, kdy Bůh „zkoušel“ Izrael (Ž 81,8). A pro svou neposlušnost a nedostatek důvěry (Ž 81,12) lidé v Boží zkoušce neuspěli.

Odkaz na Meribu vyjadřuje dvojí poselství. Za prvé, Boží lid nesmí opakovat chyby minulých generací. Namísto toho mají lidé důvěřovat Bohu a kráčet jeho cestou (Ž 81,14). Za druhé, ačkoli lidé ve zkoušce neuspěli, Bůh je zachránil z obtíží, ve kterých se ocitli (Ž 81,8). Spásná milost, kterou Bůh projevil svému lidu v minulosti, přináší jistotu milosti i budoucím generacím.

Žalm 105 ukazuje, že zkoušky byly Božím prostředkem k otestování Josefovvy

důvěry v Boží slovo týkající se jeho budoucnosti (Gn 37,5–10; Ž 105,19). Hebrejské *caraf* („tříbit“, „zkusit“) ve verši Ž 105,19 vyjadřuje také myšlenku „očistění“, „pročištění“ nebo „potvrzení“. Bůh „vyzkoušel“ Josefovvy víru, aby odstranil jakoukoli pochybnost o jeho zaslíbeních a posílil Josefovvy důvěru v Boží vedení.

Josefův příklad ukazuje, že cílem Boží výchovy je posílit Boží děti a připravit je na naplnění zaslíbení (Ž 105,20–22).

Odmítání Božích pokynů však vede k rostoucí vzdorovitosti a zatvrzování srdce člověka.

„Bůh vyžaduje rychlou a nezpochybnitelnou poslušnost svého zákona; ale lidé spí nebo jsou ochromeni satanovými podvody. Ten jim našeptává námitky a výmluvy a probouzí v nich pochybnosti, jako když Evě v zahradě řekl: ‚Určitě nezemřete‘ (Gn 3,4). Neposlušnost nejen zatvrzuje srdce a svědomí viníka, ale může i ničit víru druhých. To, co se jim zpočátku zdálo velmi špatné, se už postupně nezdá tak hrozné, protože to mají stále před očima, až nakonec zpochybní, zda jde opravdu o hřích, a aniž by si to uvědomovali, upadnou do stejného omylu.“ (4T 146)

Aplikace

Jaká je tvá zkušenost s tím, že hřích zatvrzuje srdce? Proč by nás tato myšlenka měla vést ke kříži, kde můžeme najít sílu řídit se Božími příkazy a radami?

LSTIVÉ VÁBENÍ ZLA

³Hospodine, postav stráž k mým ústům, přede dveře mých rtů hlídku, ⁴nedej, aby se mé srdce přiklonilo ke zlu, ať se nedopustím svévolnosti s muži, kteří pášou ničemnosti; jejich vlídnosti okoušet nechci. (Ž 141,3.4)

Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který neseďává s posměvači... (Ž 1,1)

Osobní studium

O co se modlí žalmista v Ž 141?

Žalm 141 je modlitbou za ochranu před pokušeními, která přicházejí zevnitř i zvenčí. Žalmistu ohrožují nejen úklady bezbožných (Ž 141,9.10), ale i pokušení jednat podobně jako oni. Prvním slabým bodem je sebeovládání v řeči. Žalmista se proto modlí, aby Hospodin střežil „jeho ústa“ (Ž 141,3). Tento obraz připomíná hlídání městských bran, které v biblických dobách chránily město.

Pokoušení spočívá i v tom, zda se Boží dítě rozhodne řídit radami spravedlivých, nebo se nechá zvést lákadly bezbožných (Ž 141,4.5). Žalmista mluví o svém srdci jako o hlavní hrozbě, protože se v něm odehrává skutečný boj. Pouze neustálá modlitba úplné důvěry a oddanosti Bohu může zachránit Boží dítě před pokušením (Ž 141,1.2).

Jak je v uvedených textech vyjádřen lstivý charakter pokušení?

Ž 1,1

Ž 141,4

Žalm 141,4 zobrazuje stupňující se povahu pokušení. Jak celý proces postupuje?

(1) Nejprve se člověk ve svém srdci začne přiklánět ke zlu. (2) Poté začne konat špatné skutky (hebrejský text zdůrazňuje opakující se charakter jednání). (3) A konečně začne mít požitek v tom, co dělají zlí lidé, což znamená, že se nejen podílí na jejich skutcích, ale dokonce po nich touží.

Podobně i v Ž 1,1 je pokušení nechodit po Hospodinově cestě popsáno tak, že se člověk řídí radami svévolníků, postaví se na cestu hříšníků a nakonec sedí s posměvači. Výzva zní tedy jasně: Nemáme následovat svévolníky, hříšníky ani posměvače a ani se jimi nemáme nechat odvést od Hospodina.

Žalmy popisují postupný, lákavý a lstivý charakter pokušení. Podtrhuje to i skutečnost, že jen úplná závislost na Hospodinu může zajistit naše vítězství. Žalmy zdůrazňují důležitost slov, která člověk říká a poslouchá uprostřed pokušení. To, jaký je konec bezbožných, a jaký naopak spravedlivých lidí, by mělo motivovat k hledání moudrosti u Boha (Ž 1,4–6; Ž 141,8–10). Oba žalmy však odkazují na budoucnost, na konečné, úplné ospravedlnění Božích dětí. To znamená, že věřící jsou povoláni, aby trpělivě důvěřovali Bohu a čekali na něj.

Aplikace

Proč je nebezpečné poslouchat rady bezbožných? V čem spočívá hříšnost „posměvačů“?

POŽEHNÁNÍ SPRAVEDLIVÉHO ŽIVOTA

¹Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který nesesává s posměvači, ²nýbrž si oblíbil Hospodinův zákon, nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci. ³Je jako strom zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas, jemuž listí neuvadá. Vše, co podnikne, se zdaří. (Ž 1,1–3)

Osobní studium

Jaká požehnání jsou zaslíbena těm, kdo uctívají Hospodina?

Ž 1,1–3

Ž 112,1–9

Ž 128

Z mnoha požehnání zaslíbených těm, kteří uctívají Hospodina, patří k těm nejdůležitějším klid, pokoj. Žalm 1 přirovnává spravedlivého ke stromu zasazenému u vody, který v pravý čas dává ovoce a má krásné zelené listy (Ž 1,3; Jr 17,7,8; Ez 47,12). Toto přirovnání ukazuje na zdroj požehnání, kterým je pobývání v Boží blízkosti a radost z trvalého, láskyplného vztahu s Bohem. Bezbožní jsou zobrazováni jako plevy unášené větrem, tedy něco pomíjivého a bezcenného, co nemá své pevné místo ani budoucnost. Na rozdíl od nich jsou spravedliví připodobněni plodícímu stromu s hlubokými kořeny. Jsou v Boží blízkosti a mají věčný život.

Žalm 128,2,3 připomíná požehnané Mesiášovo království, kde sezení pod vlast-

ní révou a fíkovníkem je symbolem klidu a prosperity (Mí 4,4). Klid a mír v Jeruzalémě (Ž 122,6–8; Ž 128,5,6) vyjadřuje naději na Mesiáše, který ukončí zlo a obnoví mír ve světě.

„Bible označuje dědictví spasených slovem ‚vlast‘ (Žd 11,14–16). Nebeský Pastýř tam zavede své věrné k pramenům živých vod. Strom života bude každý měsíc dávat své ovoce a listí stromu bude sloužit pro zdraví národů. Budou tam věčně proudící toky, průzračné jako křišťál, a stromy rostoucí na jejich březích budou na cesty připravené pro vykoupený lid vrhat blahodárny stín. Rozsáhlé nížiny tam budou stoupat ke krásným pahorkům a malebná horstva se budou skvět ve svém majestátu. V pokojných rovinách, při živých tocích najde Boží lid, který byl na světě tak dlouho poutníkem a cizincem, svůj domov.“ (GC 675; VDV 434)

Nový zákon popisuje, že tato naděje se naplní až Kristovým druhým příchodem a při stvoření nové země (Mt 26,29; Zj 21). A přestože spravedliví dostávají v tomto životě mnoho požehnání, plnost Boží přízně je čeká na konci časů, kdy bude založeno Boží království.

Aplikace

Proč je Kristova oběť zárukou splnění Božích zaslíbení, která můžeme najít v Novém zákoně? Jak mohou být tato zaslíbení pro nás útěchou již dnes?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Zdá se, jako by v dnešní moderní době nebylo pro nabytí „štěstí“ potřebné získání „moudrosti“. Lidé jsou raději šťastní než moudří. Můžeme však být opravdu šťastní, a žít naplněný život bez moudrosti od Boha? Žalmy jasně říkají, že nemůžeme. Dobrou zprávou je, že se od nás nežadá, abychom si vybírali mezi moudrostí a štěstím. Jen Boží moudrost nám dává skutečné štěstí.

Může nám to pomoci ilustrovat jeden příklad z hebrejštiny. Slovo „krok“ v množném čísle (ašurej) zní velmi podobně jako slovo „štěstí“ (ašrej). A přestože toto propojení v našich překladech nenacházíme, poetický jazyk žalmů přináší velmi důležité poselství: „kroky“ držící se Boží cesty vedou k „šťastnému“ životu (Ž 1,1; Ž 17,5; Ž 37,31; Ž 44,19; Ž 89,16; Ž 119,1). Moudrost a štěstí nejsou v Písmu abstraktním pojmem, ale reálnou zkušeností.

Získáváme je prostřednictvím vztahu s Bohem. Takový vztah spočívá v uctívání, chvále a nacházení síly a důvěry v Bohu. Ž 25,14 říká: „Hospodinovo tajemství patří těm, kdo se ho bojí, ve známost jim uvádí svou smlouvu.“

„Poděkujme raději Bohu za pozitivní myšlenky, ke kterým nás vede. Připomínejme si, co všechno nám Bůh slíbil. Ježíš Kristus opustil trůn svého nebeského Otce a své božství skryl v lidském těle. Stal se jedním z lidí proto, aby nás mohl vysvobodit z moci satana. Zvítězil za nás v boji se zlem, otevřel cestu k věčnému životu a odhalil jeho krásu. Zajímejme se o to, jak jsou lidé zachraňováni z propasti zla. Objevme, jak jsou vedeni, aby byli opět blízko Bohu. Představme si, jak nás, věříme-li v Zachránce, osvobozuje od odsouzení Kristův spravedlivý život. Vírou se dostáváme do blízkosti jeho trůnu. Bůh si přeje, abychom o těchto věcech přemýšleli.“ (SC 118; CVP 119)

Otázky k rozhovoru

1. Jak se pro nás může stát Boží slovo nejen poučením, ale také zdrojem radosti? Jak souvisí sycení se Božím slovem s přebýváním v Ježíši Kristu, který je Slovo (J 1,1; J 15,5,7)?
2. Co se stane, když lidé neustále vědomě odmítají Boží naučení (Ž 81; Ž 95)? Proč se to podle vás děje?
3. Proč se cesta bezbožných někdy může zdát příjemnější než rada spravedlivých (Ž 141)? Jak se můžeme vypořádat se skutečností, že bezbožní se mají (někdy jen zdánlivě a někdy opravdu) velmi dobře?